

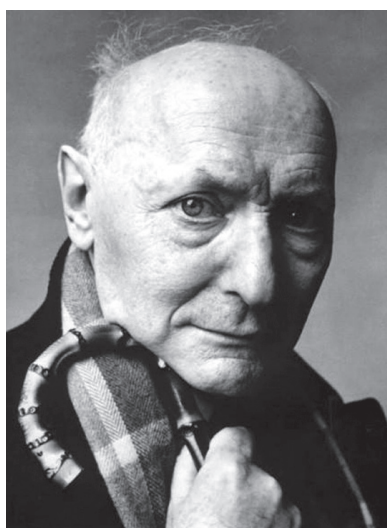
► Jentl

Leah Napolinová, Isaac Bashevis Singer

Tělo je pouhým
obalem duše

Příběh o vzpouře proti tradicím a jejich pravidlům, o nečekaných překážkách na cestě za naplněním životního snu, o věčném rozporu mezi rozumem a citem, o nevyzpytatelnosti lásky a přitažlivosti mezi pohlavími.

» Životní cesta Isaaca Bashevisa Singera «

V roce 1904 se v městečku Leoncin narodil do rodiny váženého chasidského rabína Pinkase a jeho ženy Bat Shevy malý Icek

Hersz Zynger. Otec vedl svého syna k životu dle židovských zvyků a tradic a největší vášní mu bylo studium Tóry. Matka byla živitelkou rodiny, vychovávala děti a zajišťovala spořádaný chod domácnosti. Rodina se během Isaacova mládí několikrát stěhovala. Poprvé do nedaleké Varšavy. Bydleli v chudinské čtvrti na Krochmalné ulici, která se v budoucnu mnohokrát objevuje v Singerově díle a znamená pro něj bohatý zdroj inspirace. Ve Varšavě se mu dostalo tradičního židovského vzdělání. Od čtyř let docházel do chederu (základní školy) a mezi sedmým a čtrnáctým rokem studoval Talmud. V sedmácti letech nastoupil do rabinského semináře, kde se mu ovšem nelíbilo a studium již za rok opustil. Starší bratr Jošua půjčoval Isaacovi

knihy a vzbuzoval v něm čím dál větší zájem o literaturu. Nakonec nastoupil jako korektor židovského týdeníku *Literarische Bletter*, kde působil Jošua jako redaktor. Zde mu také roku 1926 vyšla jeho první povídka. Brzy poté se seznámil s Rachel Ponczovou, která mu porodila jediného syna Jisraela. Na počátku třicátých let vyšel jeho první román. Stejně strmou dráhu, jakou nabrala vycházející hvězda naděného polského spisovatele, nabírala popularita muže jménem Adolf Hitler. Stalo se tedy, že roku 1935 emigroval Singer do New Yorku a v Polsku zanechal svou ženu a syna. V Americe se mu ze začátku nedařilo, těžko se adaptoval a byl téměř bez peněz. „Tady v Americe mě potkala velká krize. Za prvé, celou dobu vedu doslova neustálý

boj s chudobou a hladem. Za druhé, skoro vůbec nepracuji. Amerika je pro mé literární plány studenou sprchou,“ psal své ženě Rachel.

Po dvou letech v USA se seznámil se svou druhou ženou Almou Haimann-Wassermannovou, která jej doprovázela až do konce života. Roku 1944 bolestivě zasáhla Singera smrt bratra Jošui, nicméně probudila v něm novou tvůrčí energii. Zanedlouho vznikla legendární povídka *Hlupák Gimpl*. V následujících dvou desetiletích Singer neúnavně psal, vydal několik románů a exceloval jako povídkář; v roce 1970 převzal nejvyšší americkou literární cenu National Book Award za sbírku povídek *Vášně* a o osm let později Nobelovu cenu za literaturu. Zemřel na Floridě 24. července roku 1991 ve věku 87 let.

Christian
Morgenstern
Na jevišti

Na jevišti jentak vstojí
trčí strom z pokraje háje.
Po jeho straně majestátná
tyčí se skála ze lněného plátna.
Kozí kůže se nelení,
co pažit se tu zelenit.
Malého Kohna vzadu (je tu k stání)
iluze strhla k horování:
Malý Kohn nám dnes rozhodne,
co je umění a co ne.

Programové tipy MDK ve 100. sezoně

MDK zve na severské drama
s antickými rozměry.

Přízraky

Henrik Ibsen
Režie: Jan Frič

Osamělý dům rodu Alvingů skrývá náказu. Společnost pokrytectví a maloměstské přetvářky dusí každý záchrán radosti ze života. Paní Alvingová marně zápasí s přízraky minulosti, které vyvstávají ze zdi a ubíjejí přítomnost. Přichází její syn Oswald odvrátit temnotu, nebo je neodvolatelně zasažen hříchy svého otce? Ibsenovo rodinné drama se po čtvrtstoletí vrací na české jeviště.

MDK zve na divadelní adaptaci slavné
české filmové klasiky.

Noční motýl

František Čáp, Václav Krška, Vojtěch Mixa
Režie: Daniel Špinar

„Noční motýl v lásce znamená, že je marná, že je ztracená...“ Slavný český film *Noční motýl* natočil v roce 1941 František Čáp podle námětu Vojtěcha Mixy a podle scénáře, na němž spolupracoval s Václavem Krškou. Vypráví příběh nešťastné lásky, která stáhla slušnou dívku do bahna nevěstince.

Jentl

» premiéra 19. prosince 2014 v Divadle Lampion «

Režie:
Jakub Nvota

Překlad:
Lucie Simerová

Dramaturgie:
Marie Nováková

Scéna a kostýmy:
Diana Strauszová

Hudba:
Ľubica Čekovská

Osoby a obsazení:

Jentl	Marie Štípková
Avigdor	Jiří Š. Hájek
Hadas	Petra Tenorová
Rivka, Frumka	Petra Jungmanová
Zlate, Jachna	Alena Štrébllová
Peša, Nechele	Šárka Opršálová
Reb Todros, Reb Alter, Fajtl	Hynek Chmelař
Reb Nata, Rabín, Doktor Šalamoun	Dušan Sitek
Mordechaj, Dovid, Šeftl	Jiří Böhm
Fulcha, Mojše, bavič	Ondřej Novák
Lemmel, Jusel, Zelig	Miloslav Tichý

O režisérovi inscenace

Jakub Nvota (*1977) vystudoval divadelní režii na VŠMU v Bratislavě. Je uměleckým šéfem vlastního divadelního souboru Túlavé divadlo. Jako režisér a autor spolupracuje s řadou divadel a uměleckých institucí na Slovensku a v Čechách (Štúdio L+S,

Městské divadlo Zlín, Slovenské národné divadlo, Národní divadlo moravskoslezské Ostrava, Divadlo Andreja Bagára Nitra, Slovenský rozhlas, Žilinské bábkové divadlo, Teatro Wierszalin ad.). Jeho hry pravidelně uvádí Túlavé divadlo, Štúdio L+S a Divadelní spolek Frída Brno.

Takto okomentoval režisér Jentl: „Je to dobrý príbeh o vstupe do dospelosti a komplikáciach, ktoré pritom môžu nastať. Zvlášť, ak je spoločnosť okolo veľmi konzervatívna. Každý si v tomto období života nosí nejaký sen a zároveň sa po prvý krát učí milovať.“

Slova a jména, která možná neznáte

Anšel	požehnaný, šťastný	Mešuge	potrhlý, bláznivý
Avigdor	ochránce	Midraš	studium, interpretace, termín označující jak metodu výkladu Tóry, tak literaturu výklady obsahující
Gemara	dokončení, komentáře rabínů k mišně	Minjan	počet, společenství deseti dospělých židovských mužů, minimální počet, bez něhož se nesmí konat žádná veřejná pobožnost
Gój	národ, pojem označující příslušníka nežidovského národa	Mišna	záznam ústní tradice judaismu, který má obvykle formu zapsaných výroků židovských učenců nebo anonymních tradic
Hadas	květina	Píseň písní	sbírka židovských „svatebních“ písní, nejznámější dochovaný lyrický milostný text z oblasti starověkého Blízkého východu
Chala	chléb, který se peče na šabatové a sváteční hostiny	Raši	rabi Šlomo Jicchaki, známý pod akronymem Raši, jeho komentář k Bibli tvoří základ tradičního studia biblických textů v judaismu, jeho slavný komentář k Talmudu je dosud považován za nepřekonaný
Cheder	pokoj, místnost, tradiční židovská základní škola, kde jsou vyučovány základy judaismu a hebrejštiny	Šlemazl	nešťastník, nešika
Jentl	židovská škola poskytující vyšší vzdělání v náboženské oblasti	Šlemil	prostáček
Ješiva	židovská škola poskytující vyšší vzdělání v náboženské oblasti	Talit	modlitební plášť
Jom Kipur	den smíření, jeden z nejvýznamnějších dnů v židovském kalendáři, tento den odpustil Bůh Izraeli zhotovení zlatého telete a tento den se také Abrahám obřezal a uzavřel tak smlouvu s Hospodinem	Talmud	soupis rabínských diskusí týkajících se židovského zákona a etiky
Kabala	obdržet něco, ústně něco sdělit, druh židovské mystiky, tajné židovské učení v rámci esoterního judaismu	šlemil	modlitební plášť
Kadiš	židovský chvalozpěv, sloužící jako předěl v bohoslužbě; není jej možné recitovat, pokud není přítomen minjan; po smrti otce odřikává syn tuto modlitbu po dobu jedenácti měsíců	Talmud	soupis rabínských diskusí týkajících se židovského zákona a etiky
Kaftan	mužský, obvykle bavlněný nebo hedvábný plášť	Tóra	metoda, disciplína, hledání opor pro právní ustanovení v bibli
			sbírka traktátů z mišny, opatřených komentářem
			zákon, učení, v nejužším smyslu prvních pět knih hebrejské Bible

Muž, či žena?

Povídka Isaaca Bashevisa Singera *Jentl, chlapec z ješivy* byla poprvé vydána v jidiš roku 1962. Divadelní adaptace z pera spisovatelky Leah Napolinové měla premiéru roku 1975 na Broadwayi. Snad nejvíce se ale Jentl proslavila díky hudebnímu filmu Barbry Streisandové z roku 1983, která byla producentkou, scénáristkou, režisérkou a protagonistkou snímku, natáčeného v tehdejším Československu.

Rodinné prameny

Kde se vzal Singerův zájem o duše narozené ve špatném těle? Jentl se patrně narodila ze spojení několika inspiračních zdrojů. Singerův otec byl prý slabý a zženštilý, dominantní funkci v rodině zastávala matka. Singerův bratr píše: „V případě, že by ona byla mužem a on ženou, velmi dobře by se k sobě hodili. Dokonce samotný jejich vzhled jakoby naznačoval, že by se více hodili pro opačnou roli. Otec byl nevysoký a zakulacený, měl jemnou, ušlechtilou tvář, hřejivé modré oči, plné růžové tváře, malý ostře řezaný nos a baculaté ženské ruce. Kdyby nebylo dlouhého nazrzlého plnovousu a pejsů, mohl být klidně ženou. Matka byla na druhou stranu vysoká a lehce nahrbená s velkýma, chladnýma a pronikavýma šedýma očima. Měla orlí nos a dopředu vystupující mužskou bradu.“

Příběh talentované osobnosti, která nemůže naplnit svůj životní sen ve stávajícím těle, má jistě svůj základ v osudu Singerovy sestry Esther, která byla nadanou spisovatelkou, nicméně ženou, od které se neočekávalo nic víc, než aby se vdala. Když putovala z Polska uzavřít smlouvené manželství s nemilovaným mužem, Estherina matka vyhodila její literární dílo z okna vlaku.

Jak to, že Hadas nepoznala, že její manžel, který ji každý pátek navštěvuje v ložnici, není mužem, ale ženou? Takové věci se dějí i jinde než v ortodoxních rodinách na přelomu století. Isaac Bashevis Singer vyprávěl Leah Napolinové, že v jedněch britských novinách narazil na článek o dvou ženách, které spolu řadu let žily v manželství, než jedna z nich zjistila, že její muž je ve skutečnosti ženou, a rozvedly se.

Všechny tyto prameny se spojily v příběh o božské obojakosti duše z pera Isaaca Bashevisa Singera.

Návrhy kostýmů pro postavy Avigdora a Hadas od Diany Strauszové.

hlavní partneři společnosti Divadla Kladno s.r.o.

partneři společnosti Divadla Kladno s.r.o.

ALPIQ

oaza

music pub

DUN DEE JAM

mediální partneři společnosti Divadla Kladno s.r.o.

kamelot

RELAX RADIO

Risk

Region

Leah Napolinová a Isaac Bashevis Singer: Jentl.

Čtvrtá premiéra Městského divadla Kladno v sezoně 2014/15.

Ředitelka Městského divadla Kladno: Mgr. Blanka Bendlová,

umělecký šéf Městského divadla Kladno: MgA. Daniel Přibyl.

Autorská práva zastupuje v České republice Aura - Pont s.r.o., Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Městské divadlo Kladno děkuje Židovské obci Praha, jmenovitě pak panu Lioru Sharafimu, za odborné konzultace při přípravě inscenace. Poděkování náleží i Tomáši Loužnému za překlad odborných textů.

Výprava byla zhotovena v produkci Městského divadla Kladno. Světla: Pavel Kašeljak, Jiří Douada;

zvuk: Vladimír Nejedlý, Jan Pydych; rekvizity: Martin Novák, Růžena Hammerová; garderoba: Věra Vaiglová,

Petra Hlaváčková; vlásenky: Eva Engelthalerová, Malvína Hloušková; vedoucí jevištní techniky: Aleš Kubovič;

inspice a nápověda: Aneta Nádvořníková; produkce: Hana Svobodová.

Cena programu 5,- Kč.

Grafický koncept programu: Johana Tomková

& Do Hoai Nam, grafická realizace: Tomáš Glasberger, titulní fotografie: Patrik Borecký.

Vytiskl: Unipress spol. s.r.o. Tento program vydává

Divadla Kladno s.r.o. Společnost je založena

Statutárním městem Kladno.